

Vad vet du om Dalarö Varmbadhus?

SC273
2023

I slutet av 1800-talet, under badortsepoken som präglade hela svenska kustremsan, byggdes många varmbadhus för välbeställda sommargäster. Vid sekelskiftet fanns även många pensionat.

Egna badstugor/badhus var föregångare.

En badstuga i Fårhult, fotograferad omkring 1910.

Bild: Historisk bildbyrå

Varmbadhuset i Fiskarhamnen uppfördes 1865-1866 av vice häradshövding Per Henrik Wendtland som hade ett framstående yrke som advokat. 1859 bodde han på Regeringsgatan i Stockholm. Han var f. 1824 d. 1887.

Wendtland uppförde även andra villor på Dalarö, bl.a. Villa Tre Berg, Odinsvägen 31 och Baldersvägen 28B samt några villor vid Kroken.

Villa Tre Berg, Odinsvägen 31.

Baldersvägen 28B.

Lite mer om P. H. Wendtland finns i DHF:s redovisning SC270.

1856

Aftonbladet 1856-05-08

Saltsjöbad vid Dalarö.

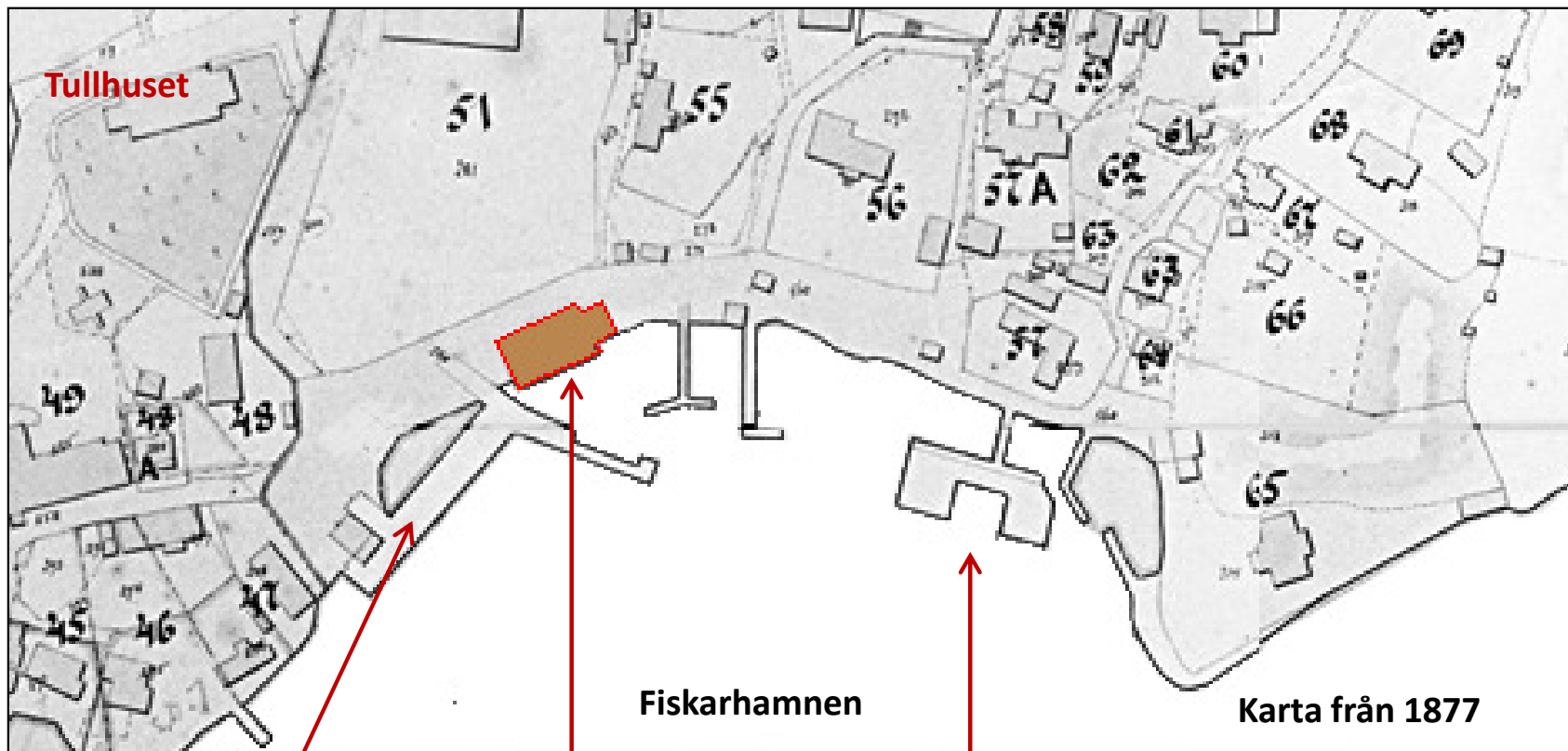
Sedan numera vid Dalarö blifvit anlagde tvenne Badhus, ett för varma bad med fyra rum, och ett för kalla bad med fyra afklädningsrum jemte der utanför rymliga Bassiner uti djupt vatten, så är tillfälle för Badgäster att vid denna plats erhålla så väl kalla som varma bad under loppet af sommaren, från den 1 Juni till början af September.

Dalarö sunda läge med friska hafsvindar är vitsordadt såsom särdeles lämpligt till badort, så väl af Läkare som af dem, hvilka tillförene begagnat bad derstädes. Kommunikation med hufvudstaden är lätt genom Ångbåtar, som dagligen passera; dessutom blifver särskilt Ångbåt som går den inre farleden genom Skurö- och Stekssunden fram och åter på dagen, 4 å 5 gånger i veckan, då vägen tillryggalägges på mindre än tre timmar; vägen, så sjö som lands, erbjuder en vacker natur; hastig kommunikation med hufvudstaden erhålles genom den på stället varande telegrafen; dessutom finnes postkontor, så att bref, oberäknadt med ångbåt, äfven kunna med posten erhållas och besvaras två gånger i veckan. Garnisonsläkaren Hr Doktor Broman är på stället boende och lemnar läkarevård till dem som derom sig anmäla, emot särskild öfverenskommelse. Hr Apotekaren Kejser i Stockholm tillbandahåller under badtiden vid Dalarö så väl medikamenter som mineralvatten, och finnes numera god restauration, så att tillfälle är beredt för badgäster att spisa så väl efter matsedel som att hemta. Till underrättelse för dem, som önska besöka Dalarö för att betinga rum, må nämnas, att ångbåten litet längre fram kommer att göra en eller annan resa dit, sedan sjöfarten kommer i gång.

Närmare upplysning kan erhållas af Handlanden Herr N. F. Blomberg på Dalarö, eller Handlanden A. M. Brinck i Stockholm, Göthgatan *N* 28.

Sedan numera vid Dalarö blifvit anlagde tvenne Badhus, ett för varma bad med fyra rum, och ett för kalla bad med fyra afklädningsrum jemte der utanför rymliga Bassiner uti djupt vatten, så är tillfälle för Badgäster att vid denna plats erhålla så väl kalla som varma bad under loppet av sommaren.

Garnisonsläkaren Hr Doktor Broman är på stället boende och lemnar läkarevård till dem som derom sig anmäla, emot särskild öfverenskommelse.

Tullbryggan

Varmbadhuset

Kallbadhuset

1856 besöktes Dalarös badinrättningar av över 200 personer.

Se DHF:s "Året var 1856".

”I varmbadhuset serveras alla brukliga badformer, hvaraf särskildt framhållas tallbarrsbad, gyttje- och tvålmassagebad, Sandows kolsyrebad, halfbad etc.” Vattnet i badhuset värmdes upp med hjälp av en ångmaskin som var placerad i utbyggnaden på husets gavel. I tornet på taket fanns en stor vattenreservoar.

Annons 1898.

Priser: varmt karbad med dusch kr. 1,00 á 0,75, hafsbad kr. 0,75 á 0,60, ångskåp med dusch eller hafsbad kr. 1,00, sitt-, dusch- afrifningsbad kr. 0,30, tillägg för massagebad med gyttja eller tvållödder, extra saltbad, tallbarrsdekot, soda eller pottaska kr. 0,25, badlinne inberäknadt.

De lägre priserna för mindre bemedlade och minderåriga. Läkare hafva fria bad.

Gyttjan till badet hämtades från Kymendö.

Varmbadhusets personal.

Lägenheten på nedre botten var uthyrd till personalen som skötte badhuset. Under några år uthyrdes lägenheten till familjen Wiholm, han var maskinist och hon var baderska.

Föreståndarinnan Sofia Jacobson var en väl omtalad person.

Dalarö Badanstalt
öppnas den 10 Juni och hålles öppet till den 10
September. Derstädes erhållas kalla och varma
saltsjöbad, gyttje- och tallbarrsbad; i kalla badhu-
set finnas flera enskilda simbassiner. Till Stock-
holm finnes med två ångbåtar daglig kommunika-
tion. Goda restaurationer på stället. Närmare med-
delas af Mamsell Sofia Jacobson, adress: Dalarö.

Första badhusläkaren var Pehr Gustaf Broman född i Hummelbro, Uppland.

Han var Garnisonsläkare och med stort intresse för jakt.

Hans utbildning bestod av en tre termins läkar- och kirurgutbildning på Karolinska institutet på Kungsholmen och praktik vid några av de sjukhus som då fanns i Stockholm.

Per Gustaf Broman, 1811-1867, hörde till dåtidens sociala toppskikt och umgicks med byns ståndspersoner på Dalarö.

Pehr Gustaf Broman och Anna Dorothea fick 5 barn.

Han dog 56 år gammal 1867, Anna Dorothea dog 57 år gammal 1887.

Bägge är begravda på Dalarö.

Se även DHF:s redovisning SC271.

Detta är inte en Dalaröbild från 1850-talet.

Redan 1869 hade Dalarö badsocietyet utbyte med andra föreningar.

Här ett klipp i DN om Dalarösocietyetens besök i Vaxholm.

Besöket i Vaxholm var en svarsvisit på Vaxholms badsocietyets besök på Dalarö i augusti året innan.

Det var läkaren Lundin som var drivande, eftersom han bl. a. var "badläkare" först i Söderköping och därefter i Vaxholm och sist på Dalarö. Han blev senare en omtyckt "fattigläkare" i Katarina församling i Stockholm.

Medlemmarna i badsocietyeten hade kontakter med varandra då de redan kände varandra från livet i Stockholm.

Badinrättningen i Vaxholm.

Waxholm. I lördags företogo Dalarö badgäster en lustfärd till Waxholm med ångaren Waxholm. De anlände omkring kl. 12, landstego vid den af fanor och flaggor rikt dekorerade badhusparken, hvarest de mottogs och helsades af societetens bestyrelse jemte flera dervarande badgäster. Man delade sig nu i olika partier; somliga vandrade till skogs, andra helsade på sina vänner eller badade, hvarefter och sedan middag intagits på Falks hotell, man åter församlades i badhusparken, der kaffe dracks och skålar föreslogos; af borgmästar Jacobsson en välkomstskål för Dalarö-boarne, hvilken å deras vägnar besvarades af doktor Myrberg, af prof. Cronhamn tacksägelseskål för Waxholmsboarnes mottagande å Dalarön förlidat år, samt för doktor Lundin, genom hvars medverkan Dalaröboarne beslutat sig för denna lustfärd. Efter att hafva förlustat sig med dans i societetsalongen, afseglade sällskapet kl. half 7 e. m. under lifliga hurrarop från stranden. Resan gynnades af det herrligaste väder, och man var allmänt öfverens derom att denna dag var en af de gladaste under hela sommaren. Många Stockholmsboar hade gjort en luttur till Waxholm för att der sammanträffa med vänner och bekanta från Dalarö. Dansen fortsattes sedan till kl. 1 på natten.

1869-08-10.

Mer om besöket se DHF:s bildanalys T326.

Dagstelegrafen 1870-07-19.

Borågens Tekniska Fabriks
NYA
Bosättnings-Magasinet,
Borågsgränd 5.
Porslins-Service
Kristall-Bordservice
Joseph Leja.

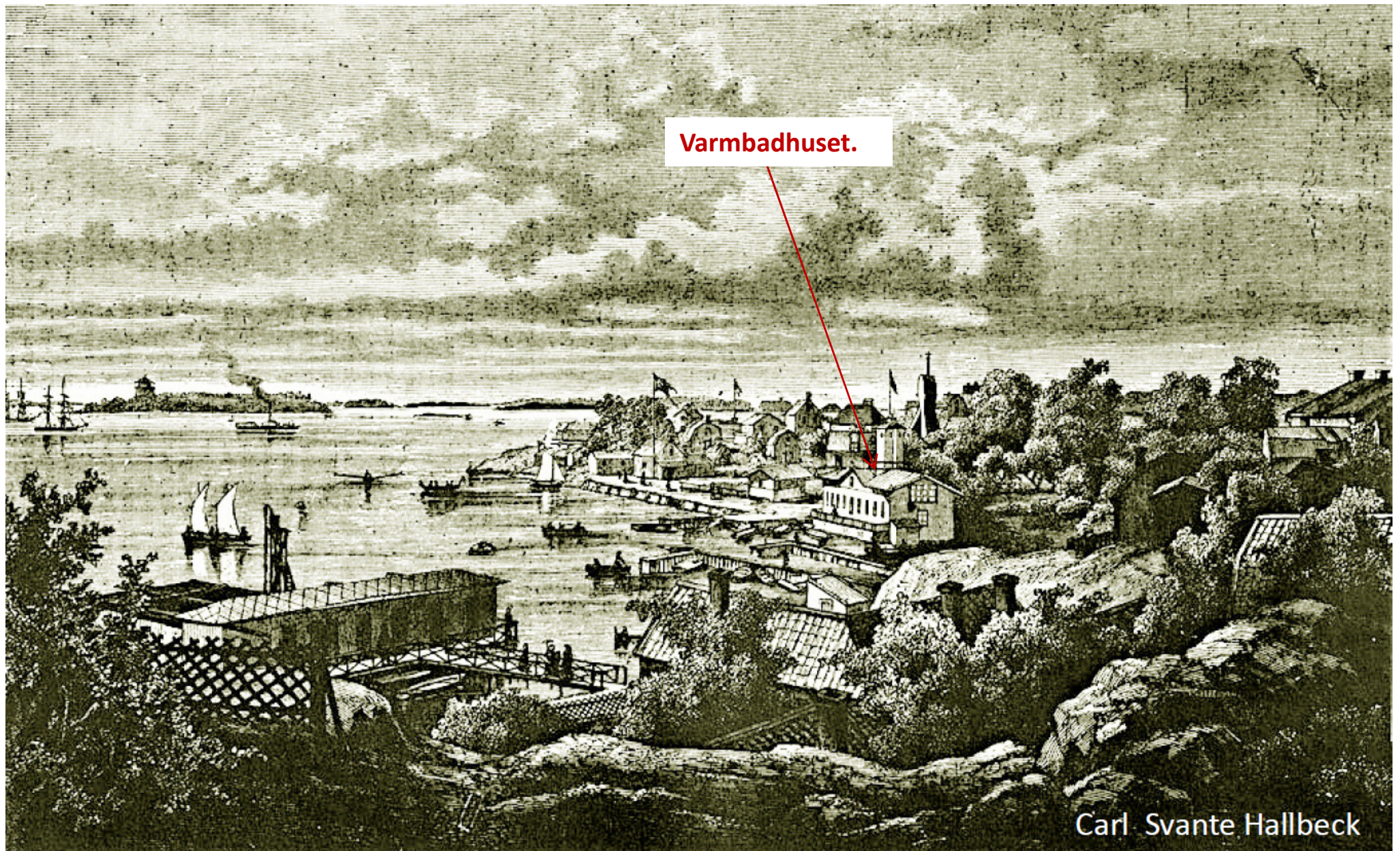
Establisement
AUGUST LINDHOLM,
VEFEL-KONTOR.
TH. FRIEDRICHS,
Kvarnby.

AFLAGDA BÄTTRE MÅNSKLÄDER
H. WIDGREN'S
J. W. WALLIN
Valad Keppar
C. J. FRISK
Naturliga Mineralvatten
Dalarö Badort

Dalarö Badort.

Dalarö är känd för dess sunda och behagliga läge. Med hufvudstaden äro dagliga ångbåtskommunikationer. Badinrättningen öppnas den 10 nästkommande Juni och serveras derstädes såväl kalla som varma bad. Å Dalarö finnes Läkare, Apothek, post- och telegrafstation. Simlärarinna för fruntimmer är att tillgå vid Badinrättningen. Å tvenne goda restaurationer serveras till moderat pris frukost, middag och afton. Närmare upplysningar angående rum m. m. meddelas af lots-ålderman Holmberg å Dalarö.

Stockholm i Maj 1870.

Varmbadhuset.

Carl Svante Hallbeck

Vy över Fiskarhamnen.

Teckning från 1871.
Se även DHF:s bildanalys K14.

Dalarö Badinrättning

Öppnas den 1 Juni och hålles öppen till medio af September månad. I det under förra året tillbyggda och förbättrade varmbadhuset serveras alla brukliga varma bad, såsom gyttje-, tallbarrs- och Kreuznachbad, äfvensom ångskåp. I kallbadhuset finnes, utom enskilda badrum, två simbasiner, en för damer och en nybyggd för herrar. Massage gifves af en deruti kunnig person. Alla sorter mineralvatten kunna erhållas å apoteket. Läkarevården bestrides af å Dalarö anställd läkare. Kommunikationen med hufvudstaden underhålles under badtiden dagligen af 2 ångbåtar. Beställningar af rum och badtimmar utföras af Kapten A. ALEXANDERSSON å Dalarö.

Dagens Nyheter 1877-04-10.

DALARÖ BADINRÄTTNING

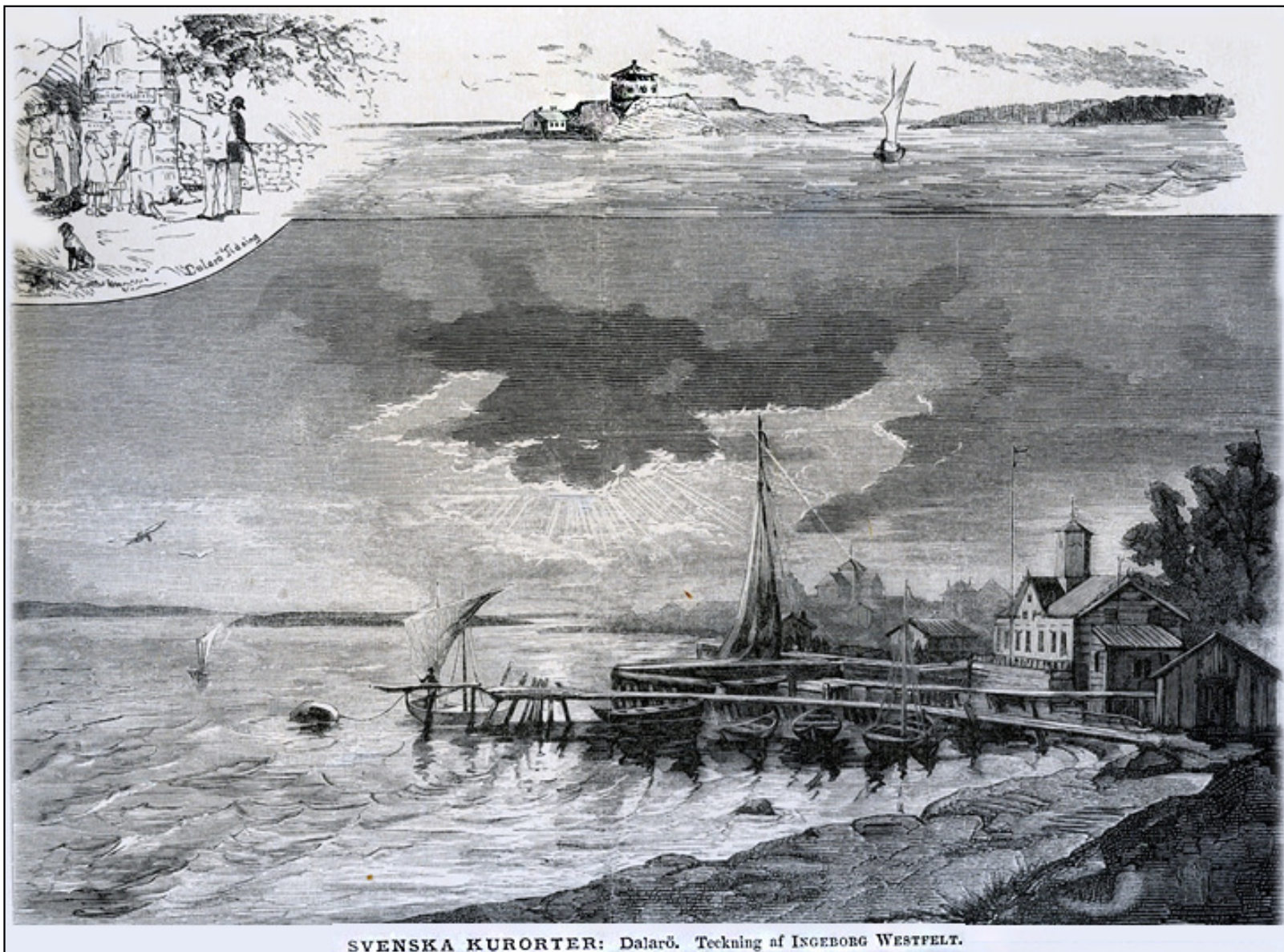
öppnas den 1 juni och hålles öppen till medio af September månad. I det under förra året tillbyggda och förbättrade varmbadhuset serveras alla brukliga varma bad, såsom gyttje-, tallbarrs- och Kreuznachbad*, även som ångskåp. I kallbadhuset finnes, utom enskilda badrum, två simbasiner, en för damer och en nybyggd för herrar. Massage gifves af en deruti kunnig person. Alla sorter mineralvatten kunna erhållas å apoteket. Läkarevården bestrides af å Dalarö anställd läkare. Kommunikationerna med hufvudstaden underhålles under badtiden dagligen af 2 ångbåtar. Beställningar af rum och badtimmar utföras af Kapten A. Alexandersson å Dalarö.

* Kreuznachbad se sista sidan.

Anm.

Sjökapten Alexander Alexandersson (1820-1887).

Se även DHF:s redovisning SC190.

Teckning gjord av Ingeborg Westfelt 1880.

SVENSKA
BRUNNAR OCH BAD

EN VÄGVISARE

MED BITRÄDE AF LANDETS FÖRNÄMSTE BADLÄKARE

UTARBETAD AF

D:r ALFRED LEVERTIN
BADINTENDENT I VAREBERG

MED EN KORTFATTAD BADLÄRA OCH DIETETIK

STOCKHOLM

JOB. BELIGMANN & C:IS FÖRLAG

**Utdrag ur skriften
Svenska brunnar och bad
1883.**

Dalarö. Sommarställe och hafsbadanstalt. *Dalarö* lots- och tullstation med 600 innevånare ligger i Dalarö socken, Sotholms härad af Stockholms län, 107 km. sjöväg och 48 km. landväg från Stockholm.

Kommunikationer. Daglig ($2\frac{3}{4}$ timmas färd) ångbåtsförbindelse med Stockholm under större delen af sommaren. Ångbåtar afgå två gånger om dagen. Pris 1,50. Partipris vid köp af 25 biljetter 1,25.

Bostäder. Rätt god tillgång på rum till olika pris allt efter deras utrustning och läge. Medelpriset å ett rum är 75 kr. för sommaren, å ett rum och kök i de vanliga stugorna 130 kr. Till rummet hör enkel möblering, men icke sängkläder. Ett rum med sängkläder 1 kr. om dagen. En våning om till exempel 6 rum kostar för sommaren 500 kr. Köksattiralj och porslin böra medtagas. Som de bästa lägenheterna anses följande: Kaptenerna Alexandersons och Petterssons, Lotsålderman Holmbergs, Fru Netterwoods, Berglings, m. fl. Kontrakter böra med husvärdarne upprättas. Någon bestämd person finnes icke, hvilken åtager sig beställning af rum; på senaste tiden har man vänt sig till badhusets egare, men säkrare är att i dylika fall vända sig till Fröknarna Hultman på Dalarö Hotell. De flesta Stockholmsboar fara vanligen ut sjelfva och hyra lägenheterna i första hand.

Afgifter. Inga societets- eller inskrifningsavgifter.

Badavgifter. Varmt bad 1 kr.; gyttjebad 1,25; tallbarrsbad 1,50, samtliga inklus. badlinne. *Läkaravgiften* är frivillig och betalas endast om man söker läkaren.

Restaurationer. Matställen finnas å Societetslokalen och Hotell Dalarö (Gästgifvargården). Betalning sker efter vanliga matsedelspriser, hvilka dock äro något högre än de i hufvudstaden gångbara, men äfven efter ackord per dag, å Hotellet för herre 2,50, dam 2 kr., å Societeten 2,50 för båda. — De flesta sommargästerna hafva eget hushåll. Tillförseln af matvaror kan anses som tillräcklig; ägg och kött icke billigare än i Stockholm, snarare dyrare. Grönsaker finnas i öfverflöd, men smör, ägg och mjölk temligen sparsamt. Tre victualiehandlare samt

tre rätt välförsedda handelsbodas finnas på platsen. Särdeles godt bröd finnes.

Förlustelselokaler. Societetslokalen utgöres af 10 rum, men var förra sommaren icke upplåten åt allmänheten. På Hotell Dalarö (Fröknarna Hultman) gifvas en och annan gång baltställningar. Konserter vanligen ett par gånger om sommaren af artister från Stockholm. Ingen gemensam societetslokal. Sommaren 1882 funnos 5 ridhästar att hyra. Tvenne omnibusar finnas att hyra till utfärder.

Tillfälle till *segling*. 3 å 4 segelbåtar uthyras mot 1 kr för första timmen, 75 öre för de följande timmarne.

Läkare. T. f. distriktsläkaren Dr. C. H. Beckmark samt oftast någon eller några af hufvudstadens praktiserande läkare.

Sjukgymnastik och massage. Vid Dalarö uppehålla sig vanligen gymnaster från Stockholm, såsom löjtnant G. Cederschiöld, Gymnastikdirektör de Ron m. fl.

Apotek finnes å platsen med s. k. medikamentsförråd. Apotekare G. Stenström. *Helsovatten* finnas å apoteket till vanliga pris.

Post- och tegrastation finnes på platsen.

Badkontor. Upplysningar meddelar och rums hyrande ombesörjer Sofia Jakobson, adress Dalarö. Intet särskildt badkontor finnes.

Dalarö ligger på den numera med fastlandet förenade Dalarön i Dalarö kapellsocken och Sotholms härad af Stockholms län. Dalarö tull- och lotsstation är belägen på en långsträckt och sluttande, dels kal, dels skogbeväxt kuststräcka, hufvudsakligen liggande mot söder och sydost. Den mer eller mindre glest bebyggda köpingen har en utsträckning af ungefär en fjerdedels mil i längd. Den är skyddad mot hafvet af en mängd större och mindre öar. — Boningshusen, från början endast smärre stugor, tillhörande lotsar, tullvaktmästare och fiskare, ha på senare tider börjat ombyggas till något större en- och tvåvånings trähus och äro i allmänhet försedda med glasverandor. Derjemte ha mellan 20 och 30 stockholms-

boar här uppfört privata villor. Snygghet och renlighet äro nästan öfverallt rådande. Några detaljerade meteorologiska undersökningar finnas icke vid Dalarö utförda.

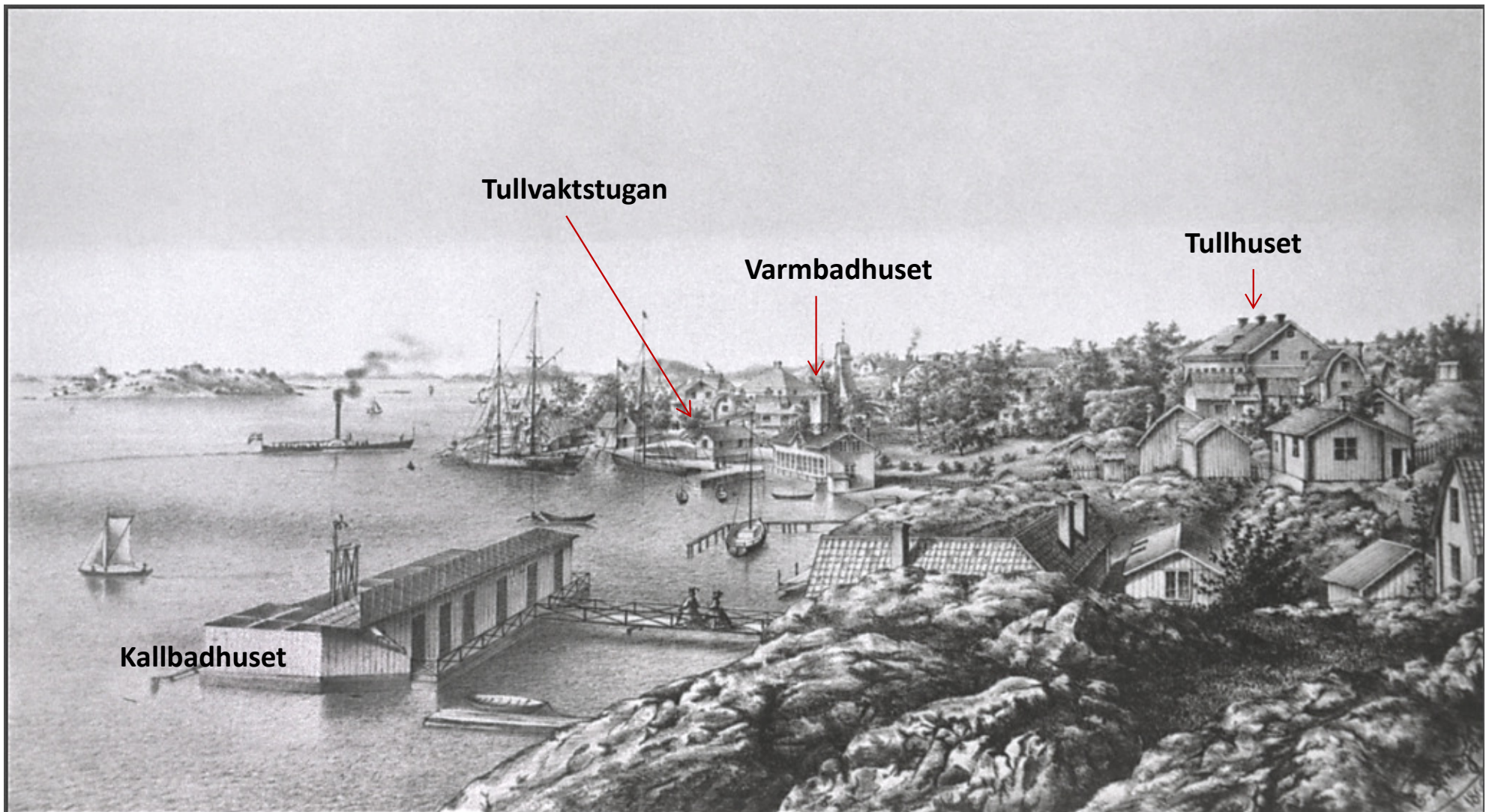
Den vanligen rådande *vinden* är SV. Strax efter solnedgången kännes luften rätt kall och kylig, men en timme derefter betydligt varmare. Noggranna meteorologiska undersökningar från denna plats skulle utan tvifvel vara ytterst intressanta och lemna ett godt bidrag till bedömandet af Östersjökustens klimatiska förhållanden. I allmänhet brukar September månad vara rätt vacker och mild, dock beroende på sommarens beskaffenhet. Hafvets *temperatur* varierar vanligen mellan 16 till 18 grader. Under sommaren 1882 en kortare tid 20°—21°. *Dricksvattnet* från brunnen på platsen i allmänhet mindre godt, men under senare somrar har dricksvatten dagligen *körts* från en särdeles god källa å Tegelbruket på omkring 5 kms afstånd.

Mångfaldiga tillfällen till *promenader* finnas i Dalarö omnejd. Den stora landsvägen har den förträffliga egenskapen att efter en dags regn vara torr inom ett par timmar och utgör derföre en mycket anlitad promenadplats. Vägen till Små Dalarö är delvis rätt angenäm, men sämre än den förra. I närheten finnes en surbrunn, som håller jern och kalk. (Sundhetskollegii rapporter.) Åtskilliga natursköna skogsvägar finnas, hvilka dock endast äro lämpliga att begagna efter torr väderlek. Skog och skugga på dessa vägar hafva genom egarnes tanklöshet och liknöjdhet minskats under de senare åren, och synes detta förhållande ingalunda komma att ändras. Kommunen har ännu icke kommit sig för att anlägga några planteringar till sommargästernas trefnad. En rätt vacker och skuggrik punkt är den s. k. *Schweitzerdalen*.

Lustfärder med ångbåtarna anordnas om söndagarne till Hufvudskär (i sjelfva hafsbandet), Tyresö, Årsta, Utö samt framför allt till *Nynäs*, hvilken färd både för segelledens omvexlande skönhet och ställets belägenhet kan räknas bland de allra vackraste skärgårdsturer, man kan göra i Stockholms omgifningar. Litet söder om Dalarö ligger *Dalarö skans*, ett litet obetydligt fäste, som nu är öfvergifvet.

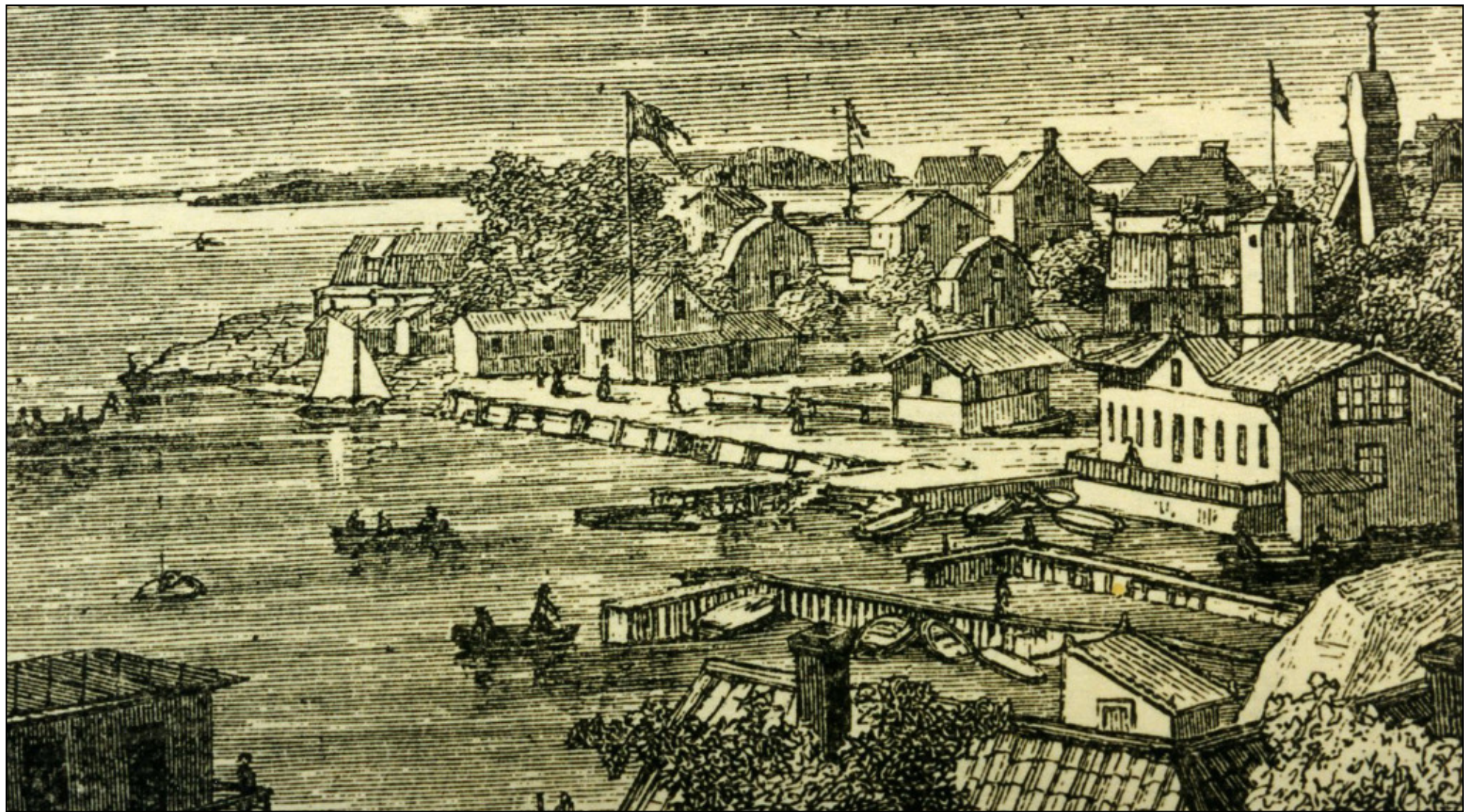
Dalarö har varit tullplats sedan 1630-talet, blef poststation 1750, och har nu egentligen ingen annan betydelse än som sommarort för hufvudstadens invånare.

De balneologiska resurserna äro temligen inskränkta. Redan år 1854 fanns ett *varmbadhus* på Dalarö. För närvarande innehåller det 6 badrum med tillhörande doucher, jemte ett ångskåp. 50 bad om dagen kunna der serveras. De vanligaste baden äro varmbad och gyttjebad; Kreuznacherbad och sodabad kunna likaledes anordnas. Gyttjan till baden hämtas från Kymmendö, 11 km. från

Fartyget på ingående är hjulångaren Jakob Bagge.

Teckning från 1886.
Okänd källa.

Teckning från okänt år.

Bild 4256

**Bild från
1888.**

Bild 78

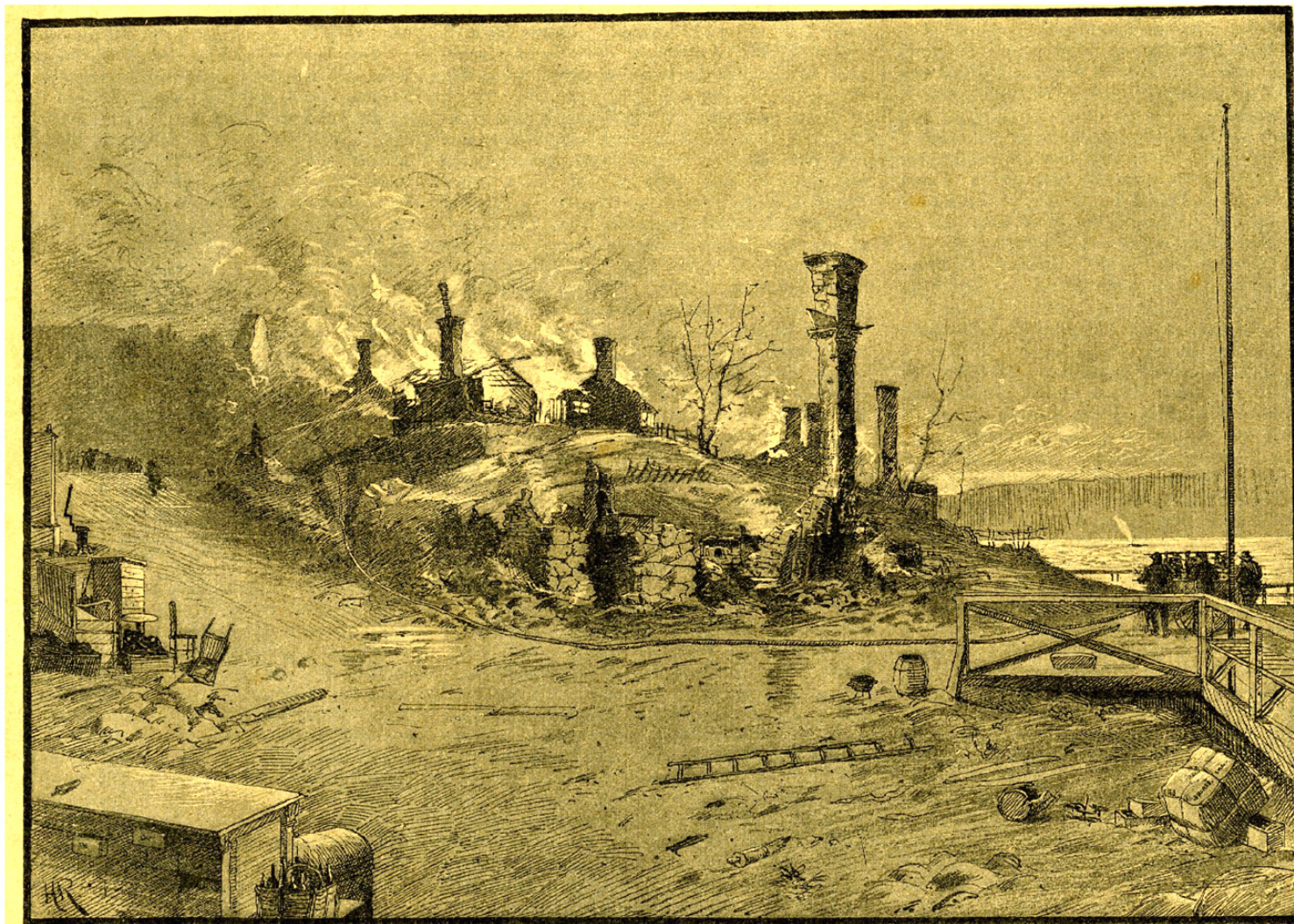
Det man speciellt kan uppmärksamma på denna bild är:

All den ved som gick åt för att värma vattnet i badhuset med hjälp av en ångmaskin som var placerad i utbyggnaden på husets gavel.

Här syns även ett rör invid skorstenen där det sprutar ut vatten från ångmaskinens säkerhetsventil för att förhindra övertryck.

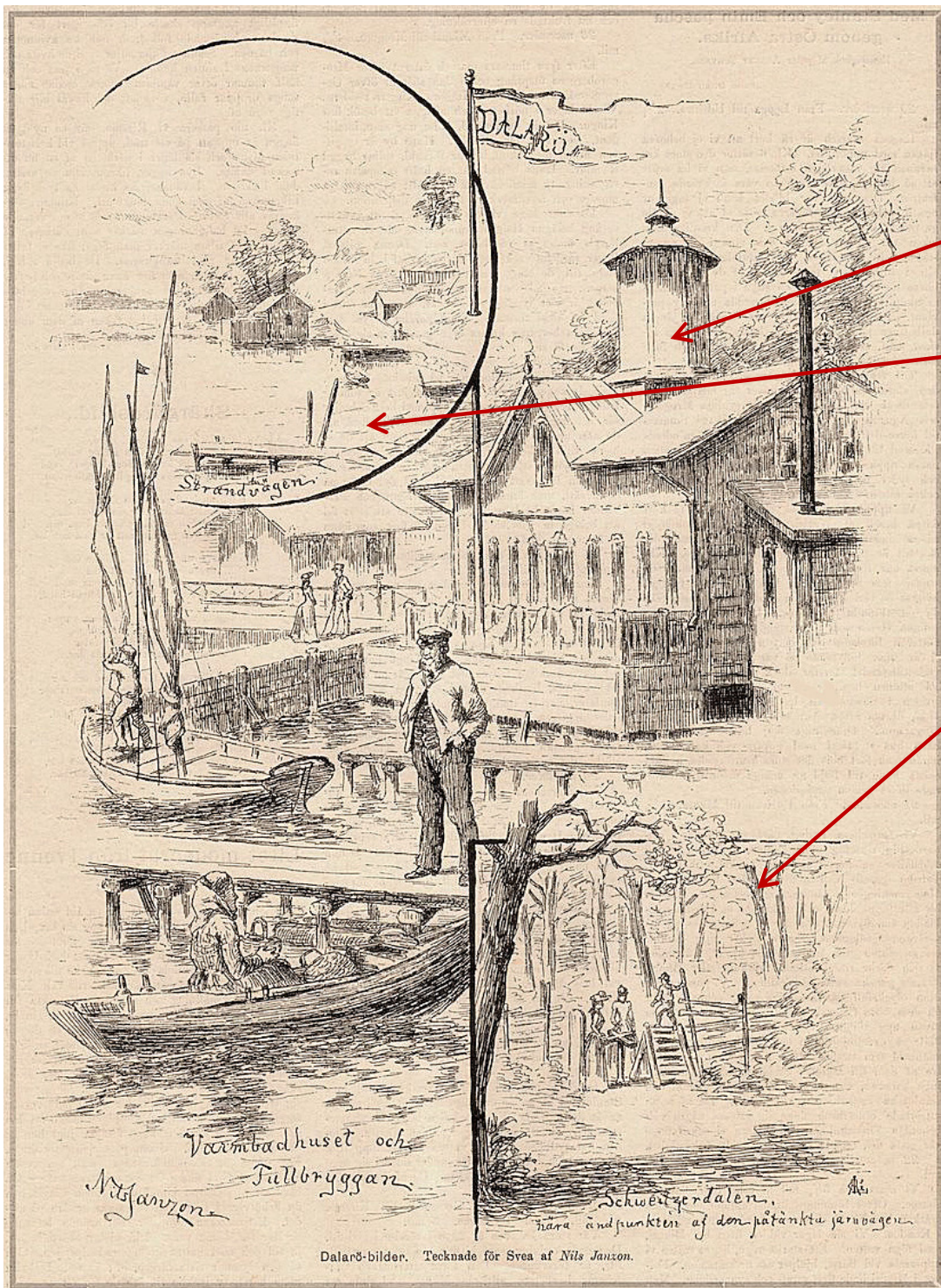
Den stora branden 1890

Vid den stora branden 1890, som ödelade stora delar av bebyggelsen kring Dalarö Hotell, då klarade sig badhuset helt från skador.

Den 30 september 1890 ödelades 27 byggnader mellan Hotellbryggan och Fiskarhamnen på Dalarö. Elden som startade i vindsvåningen på Hultmans hotell vid Hotellbryggan spred sig snabbt. Man kämpade hårt och lyckades rädda såväl klockstapeln, kyrkan som husen i Fiskarhamnen.

Teckningen visar Odinsvägen och brandområdet ned mot Tullbryggan.

Varmbadhuset och Tullbryggan.

Strandvägen och Schweizerdalen.

Bild från 1890.

Bild K226X

Bild ur tidningen Familjejournal.
Träsnitt av Nils Janzon.

Dagens Nyheter 1892-04-28

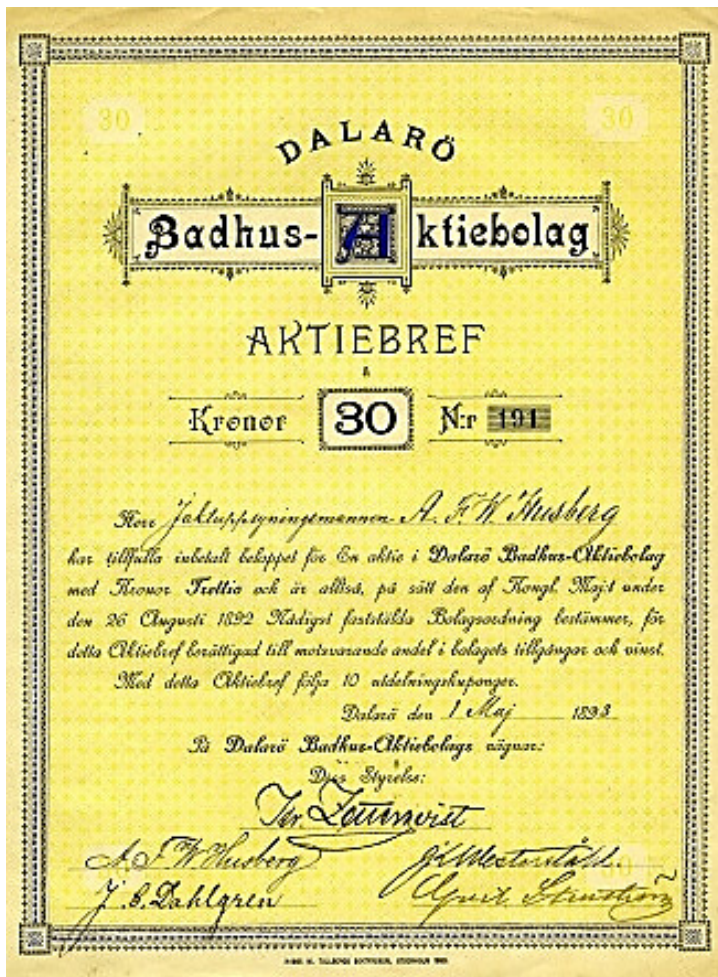
Badhusfrågan i Dalarö. I måndags beslöt Dalarö badhusaktiebolag att öfvertaga det gamla varmbadhuset för 5,550 kr. och tills vidare hålla det öppet. En komité, bestående af 5 personer, tillsattes för att utarbete förslag till bolagsordning samt afgifva kostnadsförslag på den reparation, som är nödvändig för att försätta badhuset i brukbart skick, telefonerar Sv. M:s korrespondent å platsen.

Dagens Nyheter 1892-04-28.

Badhusfrågan i Dalarö

I måndags beslöt Dalarö **Badhus-Aktiebolag** att öfvertaga det gamla varmbadhuset för 5.550 kr. och tills vidare hålla det öppet. En kommitté, bestående af 5 personer, tillsattes för att utarbete förslag till bolagsordning samt afgifva kostnadsförslag på den reparation, som är nödvändig för att försätta badhuset i brukbart skick, telefonerar Sv. M:s korrespondent å platsen.

Aktiebrev om 30 kronor utställt på Jaktuppsyningsmannen
A. F. W. Husberg 1 maj 1893.

Utställare är **Dalarö Badhus-Aktiebolag** undertecknat av
styrelseordförande prästen Israel Zetterqvist.

Efter branden i september 1890 kom hotellet igång igen kommande
säsong. Vi förmodar att detta var ett sätt att få en god ekonomi. Men vi
vet ej om hotellet hade någon direkt koppling till en av eller till båda
badanläggningarna.

Aktiebrev från 1893.

Bild -

DN 18 mars 1893.

Varmbadhuset, under förra året grundligt repareradt
och förbättradt, öppnas omkring de 10 juni.
Kallbadhuset i år ombyggt och utvidgadt.

**Prospekt utgiven
av Dalarö badhusstyrelse.**

Från börja av 1900-talet.

Mer text på nästa sida.

Avskrift

Dalarö, hemort för sommarboende, beläget söder och sydost invid segelleden in till Stockholm, ungefär midt emellan Landsort och Stockholm.

Afståndet till Stockholm med ångfartyg, genom natursköna Baggenstaket-Skurusundet är ca 40 km.

Dalarö utgöres af en långsträckt halfö som terrassformigt sänker sig mot hafvet invid den lifliga Dalaröström. Grupper af större och mindre öar och skär omkransa Dalarökusten, såsom öarna Aspön, Jutholmen och Korsholmen och skydda samhället mot de skarpa hafsvindarne. Dalraörnaturen är vacker och omväxlande med sköna strandpartier, höga bergsplatåer med vidsträckta hafsvyer, som inbjuda till promenader inom samhället eller uti de omgifande skogarne.

Societetslifet inbjuder till otvunget sällskapslif, med tillfälle till förströelse af många slag, lawntennis i den härliga Schweizerdalen, god tillgång på båtar för segelturer med vana pålitliga skeppare, ångbåtsfärder till de vackra omgifningarne öarne, såsom Ornö, Utö, Nynäs via Lunds strömmar, en af de vackraste passager i Stockholms skärgård; utfärder med åkdon till Smådalarö, till de gamla herresätena Sandemar och Årsta, till Gålö, Prins Carls inrättning m. fl. ställen. Utmärkta velocipedvägar finnas.

Badanstalten är öppen från den 10 Juni till 10 September och är liksom hela Dalaröområdet tillgängligt utan särskild inskrifnings- eller dylik afgift. I varmbadhuset serveras de flesta brukliga badformer, såsom gyttje-, massage-, och tallbarrs bad, halfbad, ångskåp m. fl. Badbehandling kan äfven erhållas i hemmen.

Klimatet är jemnt och godt med middagstemperaturen, Juni +18,4, Juli 20,1, Augusti 17,8 grader. Skillnad mellan morgonen kl. 8 och eftermiddagstemperaturen, Juni 2,0, Juli 2,3 och Augusti 2,2 grader.

Regndagar och regnmängd (0,1 mm nederbörd och deröfver) Juni; 6 - 22,4 mm, Juli; 10 - 52,1 mm och Augusti; 14 - 69,2 mm.

Vattnet hvars salthalt är omkring 0,6 % är särdeles rent och sikligt genom den lifliga genomströmningen af Dalaröström. Vattentemperaturen i Juni + 13,7 °, Juli +16,1 ° och Augusti + 15,3 °. Samtliga temperatur- och nederbördsuppgifter enligt förhållandena under åren 1894-96. Den förhärskande sommarvinden blåser från sydvest. Dalarö erbjuder sålunda genom sitt skyddade läge utmärkt hafsklimat med särdeles ren och stärkande luft och torde i det hänseendet kunna rekommenderas för såväl friska som sjuka som en af de bäst gynnade vistelserorterna vid Sveriges ostkust under sommaren.

Bostäder och lifförnödenheter

Omkring 250 privata af olika storlek finnas att hyra.

Priser för möbleradt rum á 50-100 kr, 1 rum och kök á 100-150 kr, 2 rum och kök á 200-250 kr, per sommar. Större lägenheter finns äfven till växlande priser, allt efter läge och möblering. Vaneligen bör linne och sängkläder, ofta äfven servis medföras.

Sommargästerna bruka vanligen sjelfva fara ut och förhyra lägenheter, men beställningar af rum ombesörjs äfven genom badhusstyrelsen eller genom Mathilda Utterman, Dalarö, rikstelefon.

Tillförseln av lifförnödenheter af alla slag är riklig genom liflig torghandel och flera handelsbodas.

Restauranter och kaféer Å Dalarö hotell och på lilla sällskapet serveras frukost, middag och supé efter matsedel, äfven till fast pris á 2-2,50 kr per dag. Rum finns att hyra á 2,50 kr per dag eller á 40, á 50 kr per månad med ingående städning. Kaffefrukostar och enklare supéer serveras äfven i M. Uttermans kafé.

Apoteket tillhandahåller alla brukliga helsovatten, vilka äfven serveras af M. Uttermans kafé.

Läkare D:r A. Hiller Dalarö och D:r Erik Tengstrand med specialitet massage, underlifssjukdomar finnas att tillgå. Sjukgymnastik och massage meddelas äfven af från Gymn. Centralinstitutet utexaminerade sjukgymnaster såväl kvinnliga som manliga.

Upplysningar lemnas och förfrågningar besvaras genom läkarne och genom badhusstyrelsen.

Prospekt förmedlas på begäran franco.

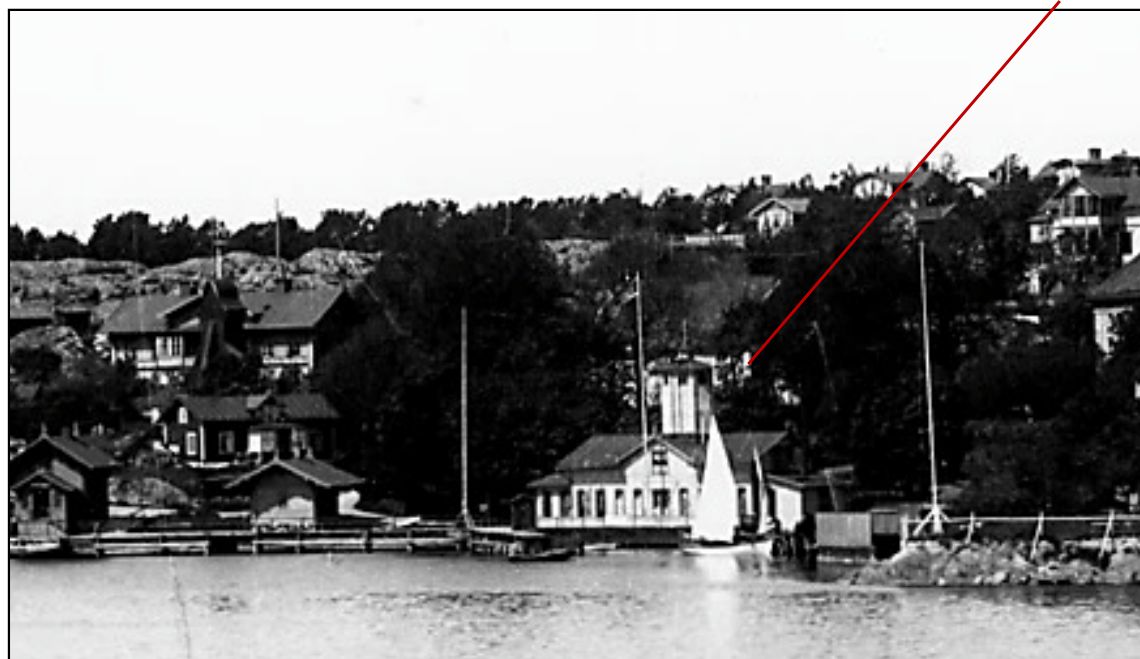
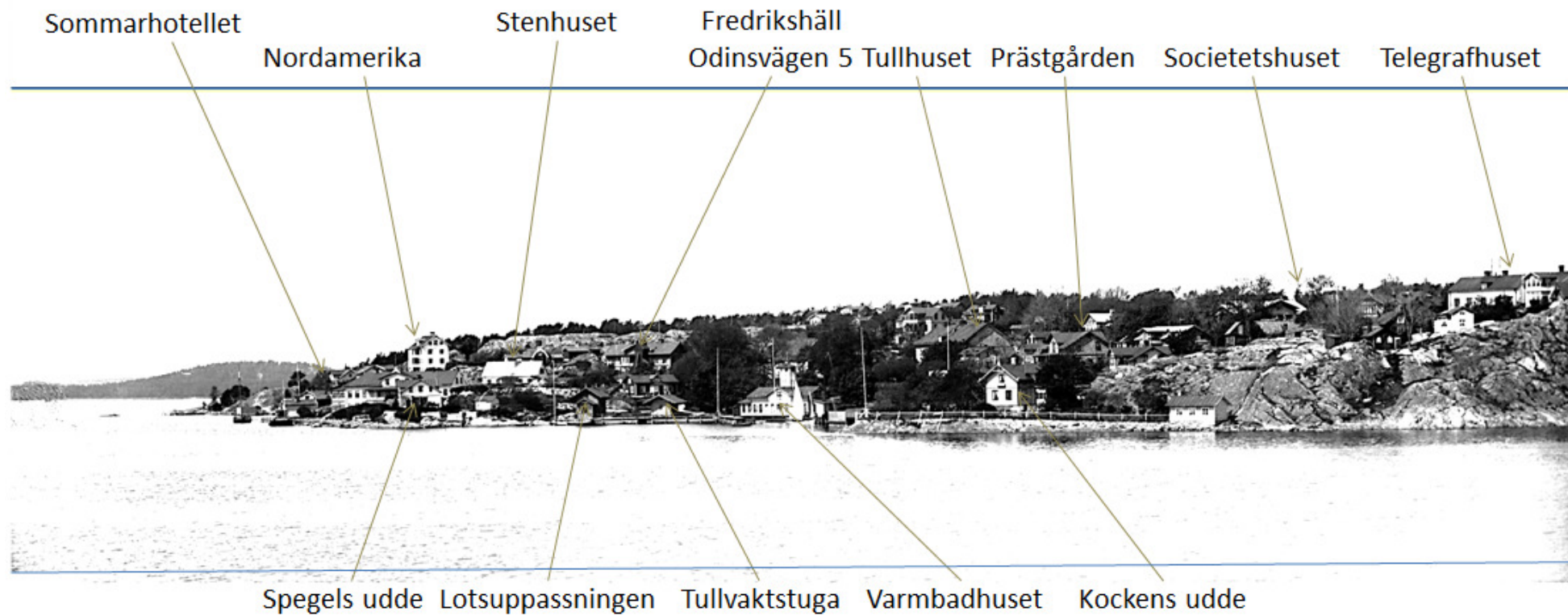
Priser Varmt karbad med dusch á 1-0,75 kr, halfbad á 0,75-0,60 kr, ångskåp med dusch eller halfbad 1 kr, sitt-, dusch-, afrifningsbad á 0,30 kr, tillägg för massagebad med gyttja eller tvållödder, extra saltbad, tallbarrsdekot, soda eller pottaska á 0,25 kr, badlinne inberäknadt. De lägre priserna afser mindre bemedlade och minderåriga.

Hafsbad kan erhållas i stora Kallbadhuset och i flera enskilda badhus. Priser i Kallbadhusets stora simbassin, bad á 4 kr en månad för herrar, á 10 kr för sommaren, extra bad (med handduk) á 1,25 kr. Bad i den mindre simbassinen för damer á 3 kr per månad, i enskild bassin pris per halftimme.

Sjukdomar Kurorten är synnerligen att förorda för konvalecenter, för öfveransträngda och nervösa och är så som rekreationsort för alla åldrar af lämpligaste och angenämaste beskaffenhet. De sjukdomar, för hvilka Dalarö särskildt lämpar sig äro nervsvaghet i alla dess former, allmän svaghet, blodbrist, skrofler, eng. sjukan o. d.; lindrigare hjärtsjukdomar, cirkulationsrubbingar och reumatiska åkommor, korpulens m.m.

Kommunikationer Dalarö står i liflig samfärdsel med Stockholm – 5 á 6 turer dagligen direkt med ångbåt genom Skurusundet och Stäket (s/s Dalaröström och Utö, som äfven anlöpande Saltsjöbaden) - via Saltsjöbaden (Dalarö-Saltsjöbaden s/s Maria II och Saltsjöbaden - Stockholm via jernväg). I Dalarö finnas postkontor, statstelegraf, riks- samt allmänna telefonbolagets telefoner.

Badhusstyrelsen Dalarö

Bild från 1902.

Bild 4343X

**Troligtvis är hela personalstyrkan samlad.
Baderskorna och vaktmästaren/eldaren.**

Bild från 1902.

Bild 4285X

Bild från 1902.

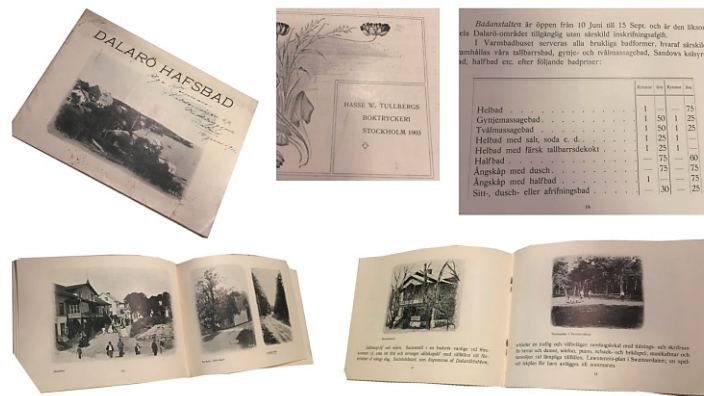
Bild 3200

Broschyr för Dalarö Hafsbad utgiven 1903.

Badanstalten är öppen från 10 Juni till 15 September och är den liksom hela Dalarö-området tillgänglig utan särskild inskrifningsavgift.

I varmbadhuset serveras alla brukliga badformer, hvaraf särskildt framhållas våra tallbarrsbad, gyttje- och tvålmassagebad, Sandows kolsyrebad, halfbad etc. efter följande badpriser.

Helbad	1 kr / 75 öre
Gyttjemassagebad	1 kr 50 öre / 1 kr 25 öre
Tvålmassagebad	1 kr 50 öre / 1 kr 25 öre
Helbad med salt, soda e. d.	1 kr 25 öre / 1 kr
Helbad med färsk tallbarrsdekot	1 kr 25 öre / 1 kr
Halfbad	75 öre / 60 öre
Ångskåp med dusch	75 öre / 75 öre
Ångskåp med halfbad	1 kr / 75 öre
Sitt-, dusch- eller afrifningsbad	30 öre / 25 öre

Sällskapslif och nöjen. Societetslif i en badorts vanliga stil förekommer ej men ett fritt och otvunget sällskapslif med tillfällen med förströelser af många slag. Societetshuset som disponeras af **Dalaröklubben** erbjuder en treflig och välbelägen samlingslokal med tidnings- och skrifrum för herrar och damer, telefon, piano, schack- och brädspel; musikaftnar och dansnöjen vid lämpliga tillfällen. Lawntennis-plan i Schweizerdalen, en spel och lekplan för barn anläggs till sommaren.

De sjukdomar, för hvilka Dalarö lämpar sig, äro: allmän svaghet, bleksot och blodfattigdom, skrofler och engelska sjukan, hjärtsjukdomar, korpulens, sockersjuka etc. Behandling av nervsjukdomar och nervösa symptom.

Broschyren är tryckt av Hasse E. Tullbergs boktryckeri Stockholm 1903.

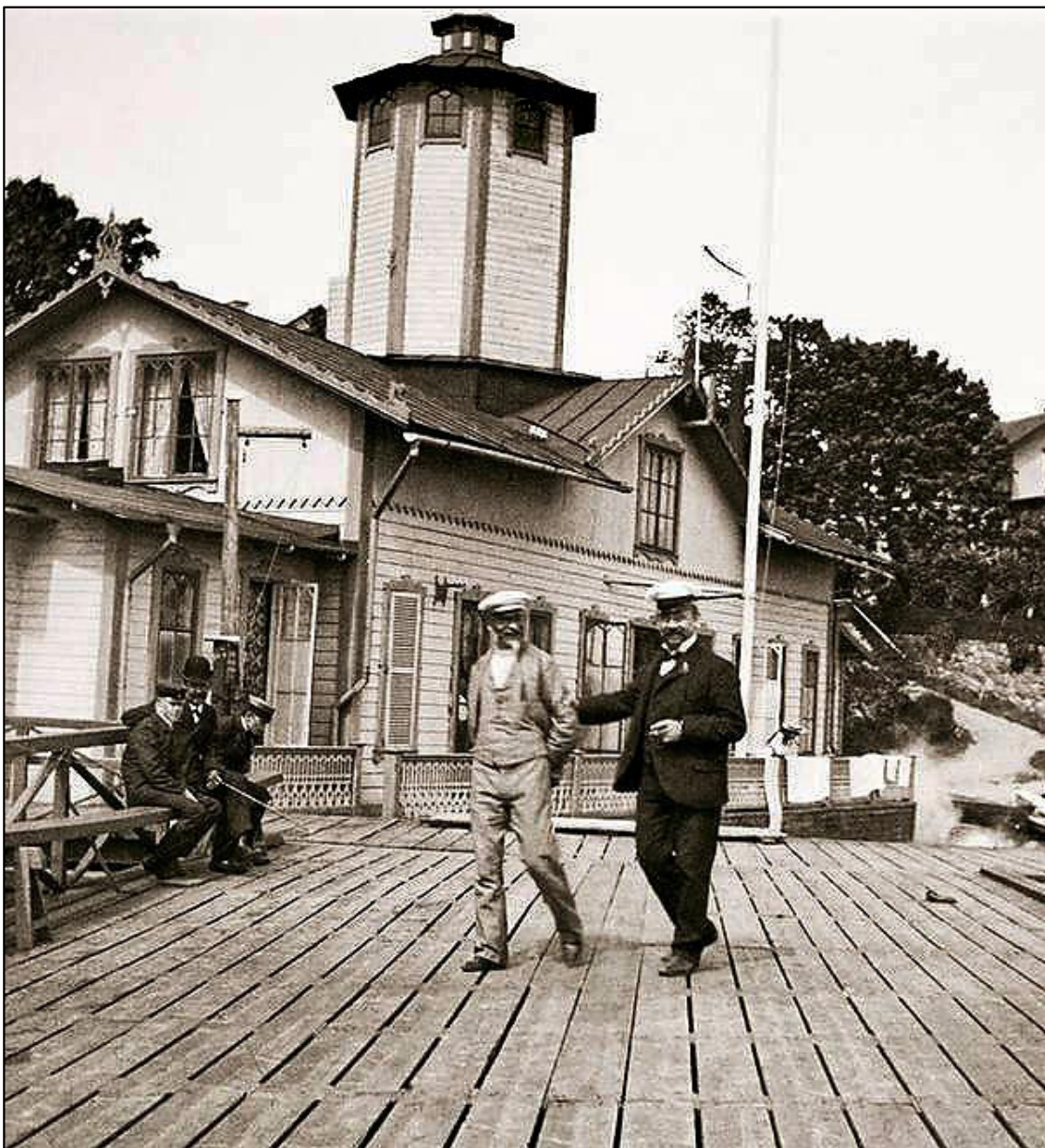
Lots- & Tullbryggan

Dalarö

Vid bryggan ligger två Dalarö-loggertar som sommargästerna kunde hyra för 1 kr/timme eller för 7 kr för en hel dag. På bilden syns båtarna Olga och Vera ägda av Eriksson resp. Sandberg. Som mest fanns det vid den här tiden sju uthyrningsbåtar på Dalarö.

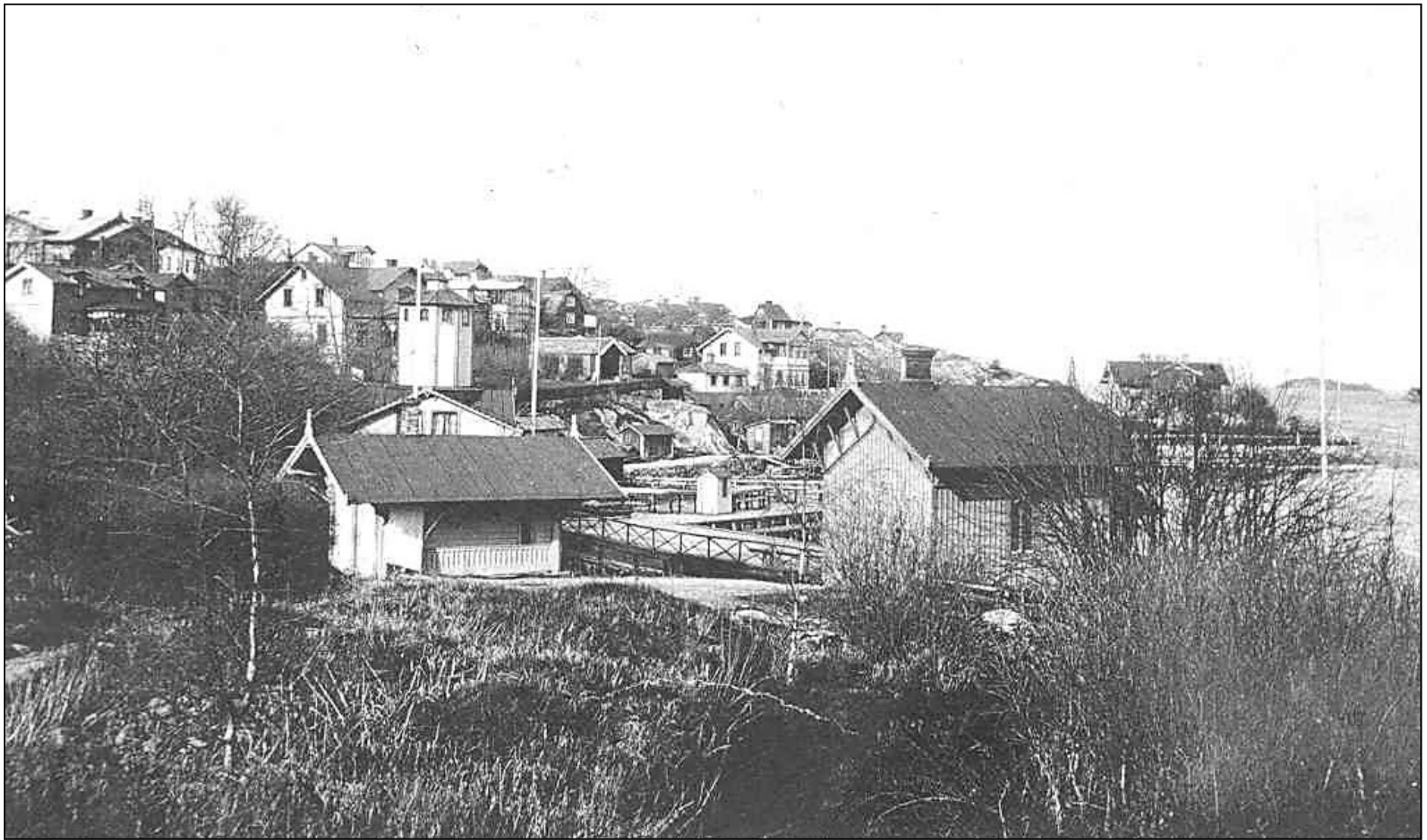
Bild från 1905.

Bild 837X och 4466X

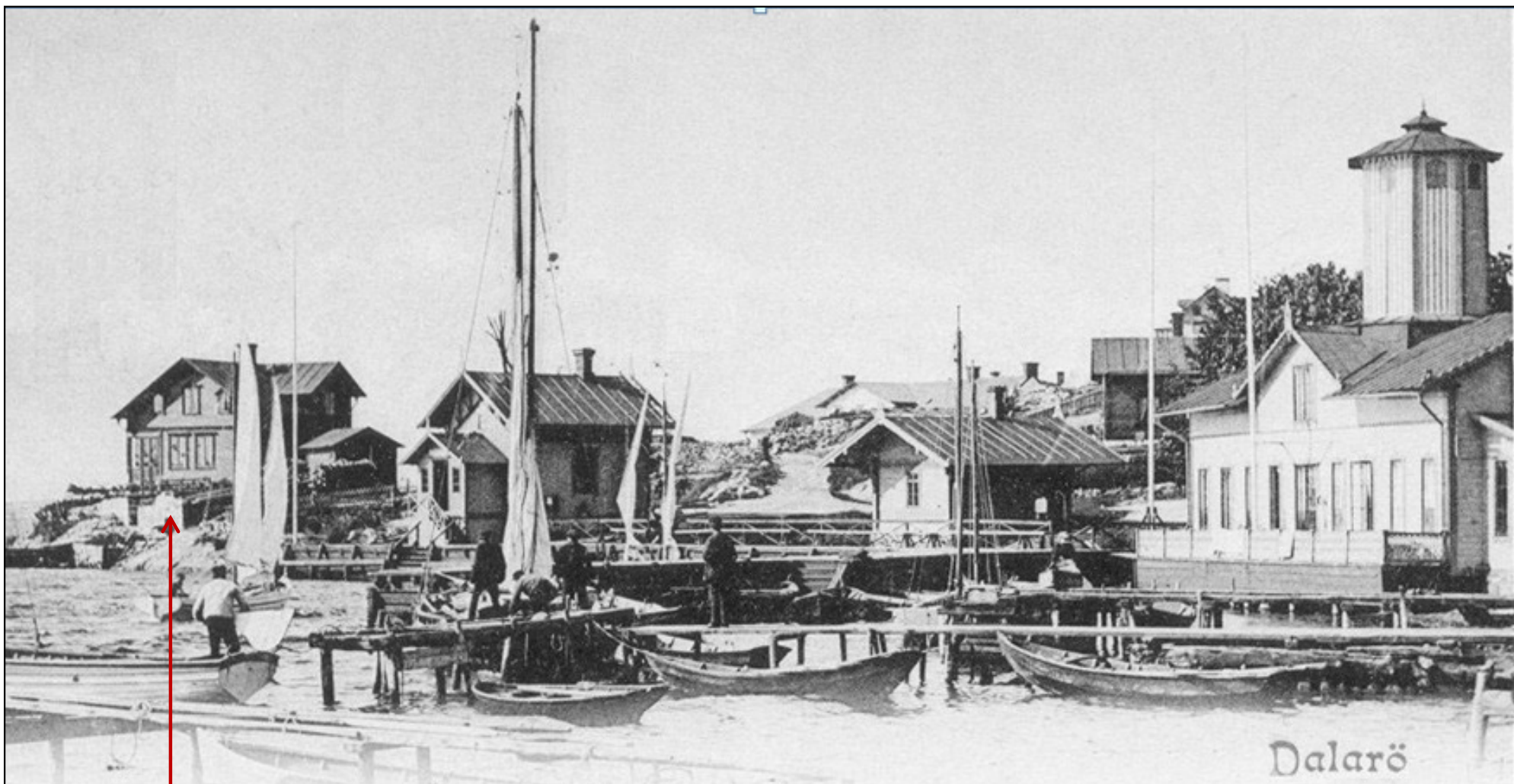
Bild från början av 1900-talet.

Bild 3381X

Bild från 1905.

Bild 55

**Vy från Fiskarhamnen mot Spegels udde.
I mitten syns lots- och tullvaktstugan, till höger syns Varmbadhuset.**

Villa Spegels udde. Den första byggnaden på udden ödelades vid den stora branden 1890 men en ny byggnad återuppfördes 1903 på samma plats.

Bild från 1907.

Bild 72X

2023 en gång- och cykelväg, Ägirsgränd, mellan Odinsvägen och Tullbacken som kommer att invigas när bebyggelsen nere vid Hotellbryggan blir klar 2025.

På en karta från 1893, som upprättades efter den stora branden 1890, finns en väg inritad, en väg som inte blev byggd. Den benämndes då som Egersvägen.

Bild från 1907.

Bild 71X

På den gamla kartan benämnd som Egersvägen, en väg som då inte blev byggd.

Dalarö varmbadhus

hålles öppet 10 juni—10 sept.: hvardagar
8 f. m.—4 e. m., 5—9 e. m.; söndagar
7,30—10 f. m.

RIKSTELEFON 67.

Dalarö kallbadhus

hålles öppet 1 juni—1 okt.: alla dagar 6
f. m.—9 e. m.

BADHUSSTYRELSEN.

← Annon i tidningen *Dalarö-Limpan* 1908.

Dalarö – Limpan var en
Tidning för ett allvarligt skämt eller skämtsamt allvar i
sommarvärmen. Dalarös **största** tidningsorgan. Fördomsfri, orädd och
lite om sig. Politiskt yrvaken och i bästa förstånd med Stormakterna.
Lika näringsifrände som mögelhatande.
Har **aldrig** förr uppenbarat sig på pressens horisont. **Färsk för dagen.**

Bild från 1908.

Bild 4382

Bild från 1910.

Bild 4326

Bild från början av 1900-talet.

Bild 3887

Dagens Nyheter 19 april 1916.

Dalarö badhusfråga.
Dalarö badhusaktiebolag hade på tisdagen extra bolagsstämma i Dalarö skolhus. Vid stämman beslöts enhälligt att till Dalarö kommun sälja all bolagets egendom för 8,000 kr. Bolaget beslöt samtidigt att träda i likvidation. Till utredningsmän för bolagets affärer utsågos polisman E. Djärf, sjökapten V. Sundin och kantor Adolf Andersson.

Dalarö badhusfråga

Dalarö badhusaktiebolag hade på tisdagen extra bolagsstämma i Dalarö skolhus. Vid stämman beslöts enhälligt att till Dalarö kommun sälja all bolagets egendom för 8.000 kr. Bolaget beslöt samtidigt att träda i likvidation. Till utredningsmän utsågs polisman E. Djärf, sjökapten V. Sundin och kantor Adolf Andersson.

Utdrag ur kommunalprotokoll

Protokoll fört vid sammanträde med kommunalnämnden å Dalarö den 8 Mars 1916.

§6 Dalarö Badhus Akt. framlagga förslag att Dalarö Kommun skulle öfvertaga bolagets egendom såväl fast som löst för ett pris af (8000) ÅttaTusen kronor samt fortfarande drifva rörelsen. Nämnden anser att Dalarös bestånd och framtid är beroende på att badgäster fortfarande som hittills bosätta sig här för sommaren. Deraf följer att varm- och kallbadhus äro nödvändiga för platsen och då jordegarna hafva bevilljat transport på arrendekontrakten, samt priset för bolagets egendom ej kan anses vara för högt ej heller kommunen genom detta köp bör blivfa mer betungad af större utgifter, föreslår nämnden kommunen att inköpa Dalarö Badhus Aktiebolags egendom.

Protokoll fört vid kommunalnämndens sammanträde den 18 April 1917.

§4 Föredrogs styrelsens för Dalarö Hafsbad's protokoll af den 11, 15 Jan. och 4 Apr. Nämnden beslöt framlägga följande förslag för Dalarö hafsbad år 1917.

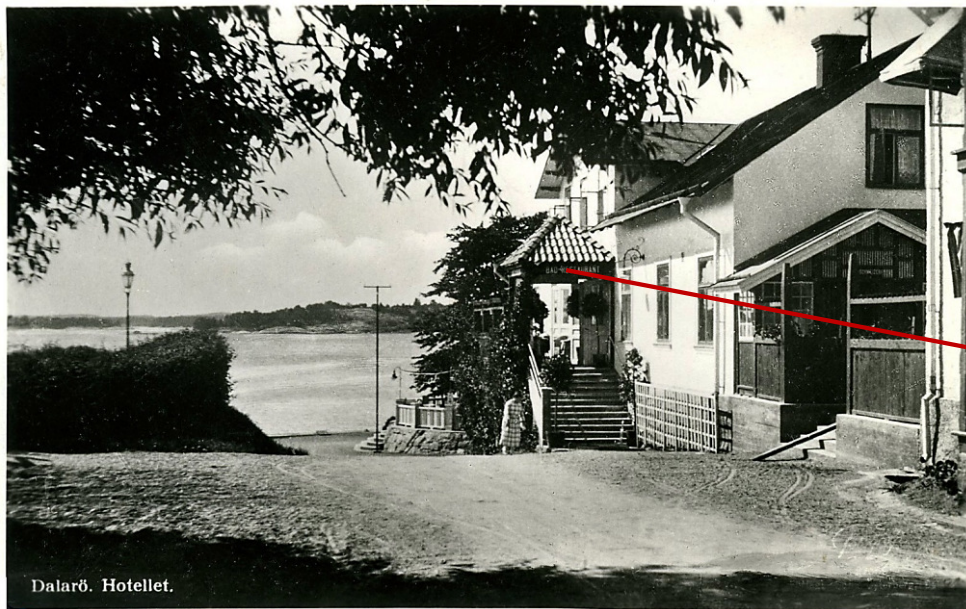
1. Badläkarens lön 100 kronor samt 25 öre för hvarje ordenerat och badat bad.
2. Sjukgymnast som hitills utan arvode.
3. af Styrelsens arvode (200 kronor) tilldelas badkamrern 100 kr och styrelsemedlemmar som efterser reparation m. m. 100 kronor.
4. Maskinistens aflöning 500 kr samt bränsleprovision och husrum eller hyresersättning med kr: 50.
5. Biljettförsäljerska i kallbadhuset 180 kr samt husrum under säsongen.
6. Biljettförsäljerska i varmbadhuset 75 kr. i månaden.
7. 4 baderskor 30 kr i månaden samt husrum eller hyresersättning 10 kr i månaden.
8. Någon badelev anser nämnden ej behövas.
9. Tvenne simlärare med arvode af 50 kr hvardera enl styrelsens förslag.
10. För det kroppsarbete någon af styrelsen utför ersättning med 60 öre pr timme.
11. Reparationer som böras göras anser nämnden vara
  1. varmledningsrören under badhuset lagas.
  2. tilloppsledningen lagas.
  3. trossbotten öfra botten.
  4. anordnande af en afklädningshytt i den nuvarande saltboden.
  5. isolering af varmvattensskaret om det medhinnas till säsongen
  6. tallbarrskokningen omändras så den blir i maskinrummet.
  7. i kallbadhuset repareras trappa och gångbron samt räcket utvändigt.

År 1917 var 1 krona värd
motsvarande 33,11 kr år 2023.

Bild från 1925.

Bild 69B

Ovanför entrén till Dalarö Hotell står det BAD-RESTAURANT.

Oklart är om hotellet hade någon direkt koppling till Varmbadhuset och/eller till Kallbadhuset vid Dalarö Strandväg.

Bild från 1920- eller 1930-talet.

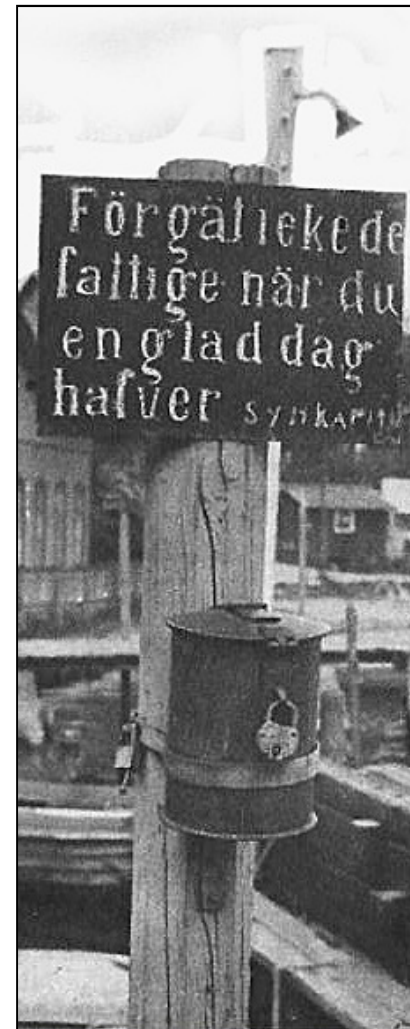
Bild 121X

Fattigbössan när den satt på bryggan i Fiskarhamnen.

**Texten på skylten som sitter ovanför bössan lyder:
*Förgät icke de fattige
när du en glad dag hafver.***

Bild från 1930-talet.

Bild 3469X

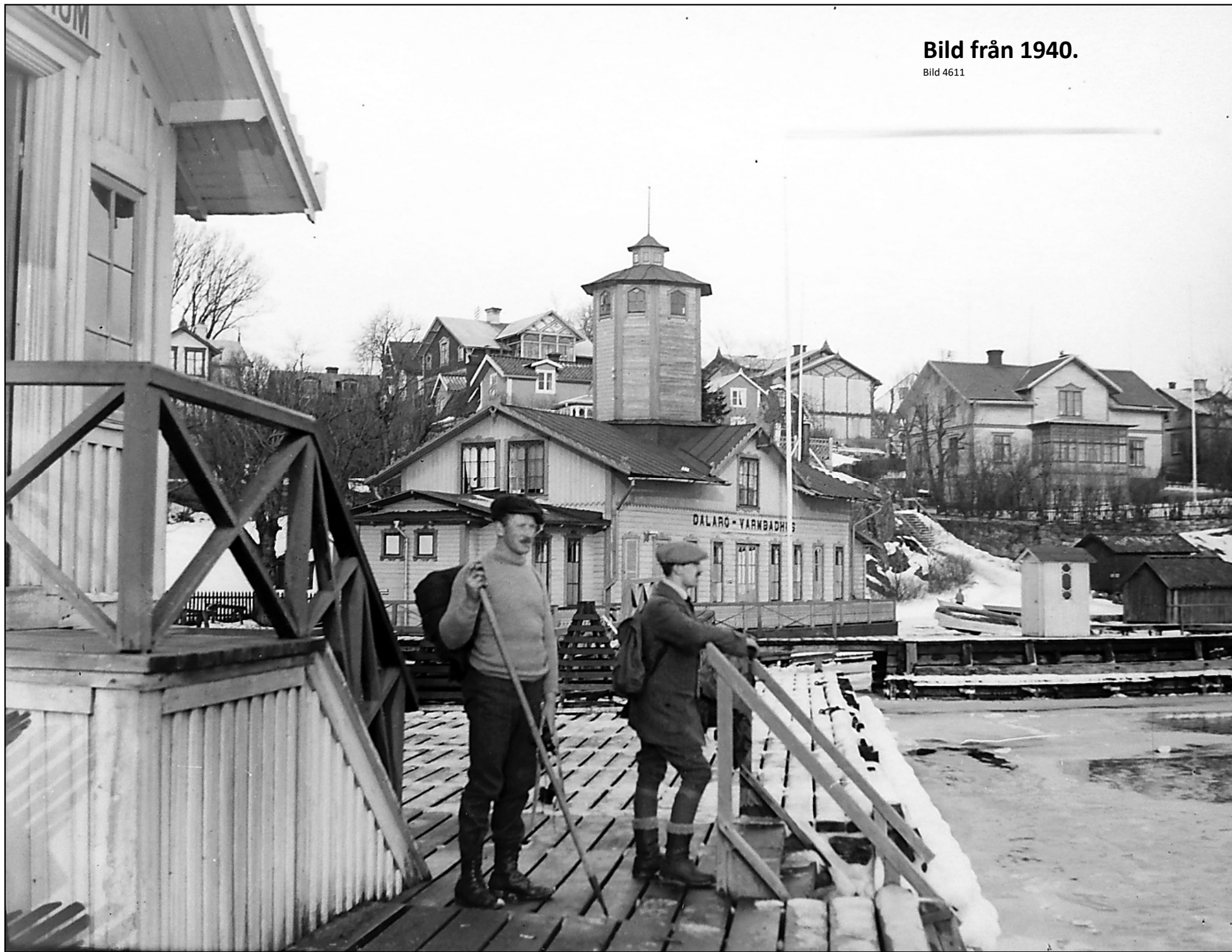

Bild från 1930-talet.

Bild 59

Bild från 1940.

Bild 4611

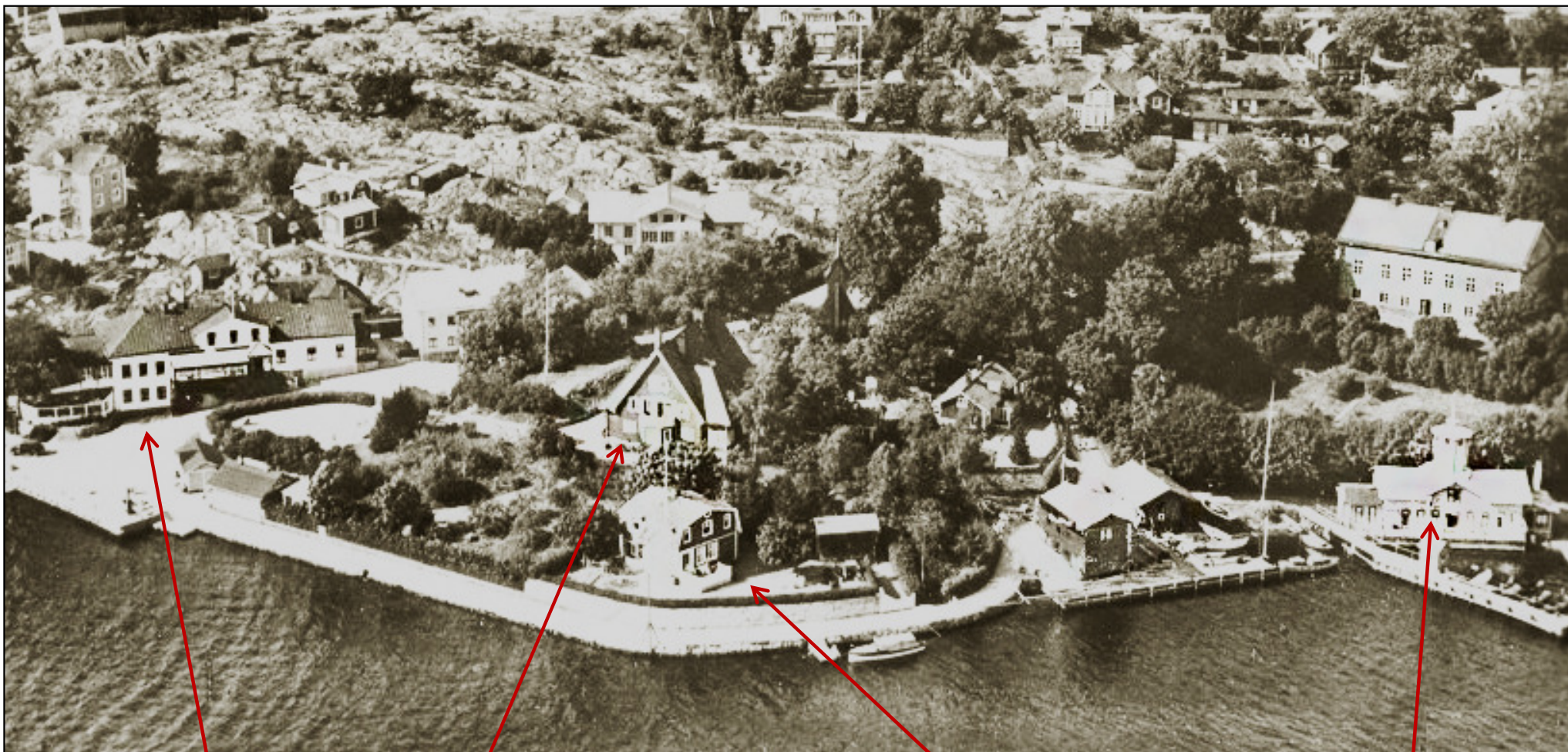
Bild från 1940.

Bild 1030

Bild från 1944.

Bild 76

Dalarö Hotell

Klubbhuset/Vinterhotellet

Spegels udde

Varmbadhuset

Bild från 1948.

Bild 2424X

Bild från 1950.

Bild 4957X

1949-05-07, fanns i DN en notis om att badhuset var hotat av rivning, att vattentornet på taket redan tagits bort.

Troligtvis fick det därefter förfalla till det slutligen revs 1952.

Dalarö badhus fridlyses

Riksantikvarieämbetet har fått kännedom om att Dalarö gamla badhus hotas av rivning. Byggnaden har uppförts på 1820-talet och är Stockholms-skärgårdens äldsta **varmbadhus**. Den äger därför kulturhistoriskt värde, och det är önskvärt att den blir bevarad åt framtiden, påpekar ämbetet i skrivelse till de kommunala myndigheterna. Vid en eventuell renovering bör byggnaden bibehålla sitt nuvarande utseende i så stor utsträckning som möjligt. Därvid synes lämpligt att den för någon tid sedan nedtagna tornliknande överbyggnaden återuppsättes.

**Vattentornet på taket har redan tagits bort.
Troligtvis fick det därefter förfalla till det slutligen revs
1952.**

Baderskan Sofia Jacobson

f. 1827 d. 1915.

Enligt obekräftad uppgift skall Sofia Jacobson redan år 1854 börjat erbjuda varmbad i en liten stuga vid nuvarande Dalarö Strandväg.

Dagens Nyheter 1882-04-15

Dalarö Badanstalt

rekommenderas härmed till respektive sommar-
gäster, och serveras derstädes kalla, varma, saltsjö-
gytje- och tallbarrsbad; i kalla badhuset finnas 2
simbassiner samt enskilda bassiner. Ångbåtskom-
munikationer 2 gånger dagligen med hufvudstaden.

På såväl societetslokalen som Hotellet tillhandla-
hälles god restaura-tion.

Närmare meddelas af Mamsell Sofia Jacob-
son, Dalarö.

Närmare meddelas af
Mamsell Sofia Jacobson, Dalarö.

När Sofia Jacobson fyllde 60 år
hyllades hon av sina badgäster med
ett sockerskrin i silver jämte en
summa av 325 kronor samt
med följande verser i
Stockholmspressen!

Dalarö den 24 aug. 1887

Fia Jacobson

Och den som känner Dalarö.
Dess klippor, skog och skär.
Som badas av den salta sjön.
Den känner väl också den mö,
Hvarom skall talas här.
I röda byggningen, som står
kryddgårn, sommargrön.
Der bor hon, men sen många år.
Hon träffas, medan sommarn rår.
I badhuset vid sjön.

Der har hon vaskat mången en,
som kar och dusch beställt.
Masserat arm, knä och ben.
Och aldrig funnits trött och sen.
När mödans pligt det gällt.

Glad var hon städs mot hven som kom.
Mot den som gick också.
Och var det en hon tyckte om.
Ett nyp hon kunde giva, som
Dig gjorde gul och blå

Dock Fias finger hårt som stål.
När rätt hon lade till.
Blev också mjuk som silvertvål.
Mot de, som icke annat tål.
Och icke tåla vill.

Derför av mången gammal kund.
Hvart år hon söktes opp.
Hven vill ej skämta bort en stund.
Till både själ och kropp!

När sommarsol från himlen log.
Och stan vardt åter trång.
Och ut till Dalarö man drog.
Der böljan fritt kring klippan slå.
Och vinden sjöng sin sång.

Då var och kärt för mången.
Vår Sofia återse.
Att höra hennes skämt och skratt.
Som vind och vågor, käckt och glatt.
Och kärnfriskt såsom de.

I början sägs det, hade hon.
Det ganska trångt och smått.
Men sen, när hon fick om sig ton.
Tog hon sig upp, tog kompanjon.
Och reder sig nu gott.

Arbetar själv, som hon är van.
Och ligger i med lust.
Och ej förrn qvällen avlöst dan.
Hon lämnar borste, kar och kran.
Och unnar sig en pust.

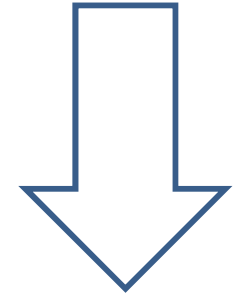
O säg om Fias kamp åch färd.
På livets strida flod.
Ej också är ett minne värd.
Är värd ett tack som hedersgård.
För äkta gry och mod!

Väl den sitt kall ej nånsin svek.
Som upprätt alltid går.
Som fastän kinden blivit blek.
En tum från mödorna ej vek.
Ännu vid sextio år.

**Spegel från varmbadhuset i Fiskarhamnen.
Spegeln är troligtvis tillvaratagen vid rivningstillfället 1952.**

På följande sidor finns lite mer om badinrättningarna på Dalarö.

Bokhandlarna på Dalarö hade även andra uppdrag att utföra.

De var bl.a. mellanhand vid förmedling av inackorderingar av sommargäster, ordnade med boende och upplysningar om varmbadhuset i Fiskarhamnen.

DALARÖ.

Omtyckt bad- och sommarvistelseort vid Saltsjön.

Varmbadhus för alla brukliga badformer, spec. gytjemassage och tallbarrsbad. Gymnastik, massage, elektricitet. Tillfälle till hypnotisk behandling. Öppet från den 10 juni. Läkare: e. prov.-läkaren J. Ehinger, adr. Dalarö, samt doktor A. Hiller, adr. till den 10 juni Floragatan 10, därefter Dalarö. Upplysningar om rum genom fröken I. Westenius Bokhandel, Dalarö. Rikstel. 11, hvardagar 11-1.

Några andra badhusläkare.

Av nedanstående tidningsannons från 1917-06-08 framgår att C. A. Öberg även var anlitad läkare för varmbadhuset på Dalarö.

Dalarö Hafsbad.
 Säsong 8 juni—7 september. Badläkare: Doktor C. A. Öberg. Härlig luft. Goda promenader. Segling. Motorbåtsfärder. Förstklassig musik på Dalarö Hotell.
 OBS! Efter konsultation med badläkaren beviljas rabatt på alla slags bad i varmbadhuset. Rabatten växlar mellan 50 öre och 1 kr. 25 öre pr bad.

**C. A. Öberg
1917.**

Carl Atle Öberg hade sin läkarmottagning på Frejavägen 4. Han hade då sitt väntrum på verandan och sin mottagning i rummet innanför.
 Se DHF:s bildanalys 555.

Dr. Gustaf Viktor Heyman.
Början av 1900-talet.
 Provinsialläkare & badhusläkare på Dalarö.

Se även DHF:s bildanalys T279.

Annons för varmbadhuset i Fiskarhamnen i början av 1900-talet.

Dalarö Hafsbad. Vålk. Kur- och rekreationsort. Naturskönt läge; hälsosamt klimat. Gyttje, tallbarrs- kolsyrebad etc. sjukg. Läkare: G. Heyman. Upplysn. om rum Riks. 11. kl 11-3 e.m.

Dalarö Hafsbad. Vålk. Kur- o. rekreationsort. Naturskönaste läge; hälsos. klimat. Gyttje-, tallbarrs-, kolsyrebad etc. sjukg. Läkare: G. Heyman. Upplysn. om rum R. 11, kl. 11-- 3 e.m.

statistiska skriftens del	1917
Borgholm	1917
Båstad	1917
Båstad Hafsbad o. Kuranstalt	1917
Dalarö	1917
Djurö	1917
Fiskebäckskil	1917
Fjällås	1917
Furud	1917

G. Tholander 1890

Dalarö Hafsbad.
 Varmbadhuset öppnas omkring den 10 Juni. Varma salta bad. Hafsbad. Gytjemassagebad. Tallbarrsbad, med dagligen nyberedd tallbarrsdekot, och andra medikamentösa bad. Ångskåp. Läkare: extra provinsialläkaren d:r G. Tholander. Sjukgymnastik och massage meddelas af gymnastikdirektör I. Forssling.
 Förfrågningar besvaras af kamrer G. Stenström som äfven ger anvisning å lägenheter att hyra.
Badhusstyrelsen. (G. 15786) 3651

Dalarö Hafsbad.
 Varmbadhuset öppnas, efter nu pågående reparation, omkring d. 10 Juni. Gytjemassagebad, Tallbarrsbad och andra medikamentösa bad.
 Läkare: Extra Provinsialläkaren Doktor Gustaf Tholander.
 Sjukgymnastik och massage meddelas af Gymnastikdirektör Ivar Forssling.
Dalarö Badhus-Aktiebolags Styrelse.

P. H. Wendtland

Se DHF:s sammanfattning om Häradshövding Per Henrik Wendtland i redovisning SC270.

Dalarö Badtidning.

Badkamrerarekontoret hålles öppet klockan 8 f. m. — 3 em., 5—8 fm. Beställningar å bad och abonnemang pr rikstelefon.

Badläkarne träffas för konsultation:
Dr. Ehinger i villan Odinsvägen 12;
Dr. Hiller i villan Floryhof.
Se i öfrigt resp. mottagningstider å tidningens första sida.

Varmbadhuset är öppet kl. $\frac{1}{2}$ 9 f. m. — 3 em. 5—8 em. sön- o helgd. kl. $\frac{1}{2}$ 8— $\frac{1}{2}$ 10 f. m

Kallbadhuset: öppet hela dagen. Vattnets temperatur den 7 dennes: kl. 12 middagen + 18 gr. Celsius.

EN MASSAGEBADERSKA
erh. plats i Dalarö Varmbadhus. Telefon
Dalarö 19 efter kl. 5 e. m.

Nynäs och Södertörns Tidning
7 aug 1903. Här finns även en
längre artikel "Dalarö –
badorts- och sällskapslifvet".

Extra bolagsstämma.

med delegarne i Dalarö Badhusaktiebolag hålles i Dalarö Skolhus Måndagen den 19 Mars 1894 kl. 5 e. m., hvarvid förekommer fråga om förbättringar och tillbyggnad af Varmbadhuset.
Dalarö den 27 Februari 1894.
Styrelsen.

(G. 12678) (1738)

Landsorten.

Dalarö skall moderniseras. Ett kapitalstarkt konsortium har bildats i Stockholm för inköp af större delen af *Dalarö*. Afsikten är att därstädes anlägga en kontinental villastad och första klassens badort.

Sörmlands Läns Tidning 24 januari 1903.

Nya Allehanda 2 mars 1894.

Kreuznachbad

Kreuznachbad ges vid de flesta badanstalter, och bästa mönstret för dessa s. k. *konstgjorda Kreuznachbad* är den af Curman uppställda normen: till hvarje bad sättes 1 liter Kreuznachlut eller konstgjord sådan, och sedan förstärkes badet med tillsats af koksalt, i vissa fall 15—20 l. per bad. Den formel för den konstgjorda Kreuznachluten, som bäst uppfyller ändamålet, är följande: till 1,66 kg. klorcalcium och 600 gr. koksalt sättas 5 kg. vatten, och af denna blandning erhållas 6 l. lut, hvaraf 1 l. tillsättes hvarje bad. För att erhålla liknande bad bör man först mäta badkaren och därefter beräkna salthalten. Den förnämsta indikationen för Kreuznachbaden äro de skrofulösa sjukdomsformerna och lidanden, som bero därpå, vidare vissa hudsjukdomar, sjukdomar i de kvinnliga könsdelarna, såsom kroniska inflammationer i och kring lifmodern. De konstgjorda Kreuznachbaden ställa sig ganska dyra; naturligtvis bli de billigare vid hafskurorterna, där man från början förfogar öfver en viss salthalt i vattnet.

J. F. N. Ln.

De finns fler bilder med varmbadhuset som inte tagits med i denna presentation, dessa bilder har dålig upplösning eller så är de nästan samma motiv som här visade bilderna.

SC273-2

Doktor Per Broman som badläkare.

Med tillägg om nya varmbadhuset.

Skrivet av Lennart Jarnhammar.

Får inte spridas via webben.

Övriga utdrag ur kommunalprotokoll 1899-1917 som berör badanläggningar på Dalarö.

Se DHF:s redovisning SC273-1.

Utdrag ur kommunalprotokoll 1899-1917 Badanläggningar.

Första kallbadhuset byggs i Fiskarhamnen 1849 och revs 1910 när nytt kallbadhus byggdes 1904 vid Dalarö Strandväg.

Citat ur: Underdåniga berättelse om Medicinalverket i riket 1856. "Dalarö badinrättning besöktes af öfver 200 personer. Denna anstalt är numera i fullgodt skick så väl hvad som angår de varma som kalla baden äfvensom duschbaden. Boningsrum för badgästerna äro betydligt förbättrade, hvar förutom flere nybyggda lokaler erbjuda större utrymme för badbesökande än hittills. En under året anlagd apotheksinrättning har äfven tillhandahållit badbesökande artificiella mineralvatten".

1859 Badhusläkaren Gustaf Thollander döper vägarna på Dalarö efter asagudar och kända personer.

1860 Badsocieteten etableras. Man anordnar soaréer, dans och konserter i bl.a. kyrkan.

Vid slutet av 1800-talet utgör Dalarö en fashionabel badort.

1892 Dalarö Badhus-Aktiebolag bildas.

Sammanställt 2023.

